

DIRVA

★★★
THE FIELD

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit). 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone:

Henderson 1-6344.
Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief:

Balys Gaidžiūnas.

Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Džos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas:

Henderson 1-6344.
Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais.

Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenys (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Eoston).

NEIŠVENGIAMA REFORMA

B. VYLIAUDAS

Turime eilę vadinamųjų politinių veiksmų, kurie, lyg koki "super" organai, viešpatauja viršum visų organizacijų, grupių, visuomenės, — nepriklausomi, nepaisydami nei visuomenės balso, nei jos kritikos. Taip reiškiasi dabartiniai politiniai-partiniai veiksniai: ALT, VLIK, LNT, LF... Jie išleidžia bene daugiausia visuomenės lėšų, ypatingų veiklos vaisių. Jų varžytynės nustelbia tiesioginį tikslą. Jie sudaryti iš buvusiųjų partijų likučių. Tų partijų vadovai, dažniausiai patys save pasiskyrę, jaučiasi turį visas teises kalbėti ne tik išėjusios lietuvių, bet ir visos tautos vardu. Iš to ir prasideda nesantaika.

Jei visa tai nekaštuotų pinigų, neskaldytų visuomenės ir nekompromituotų laisvės kovos, galima būtų numoti ranka ir leisti žaisti tokia prabanga. Tačiau neturtingai ir negausiai lietuvių bendruomenei užsieniuose tokia prabanga darosi nebepakeliamą.

Iki šiol tik viena Lietuvių Bendruomenė — kultūrinis veiksnys — bando lietuvių jungti, ne skaldyti. Tai bene vienintelė prosvaitė. Aplinkybių dėka LB idėja ir jos konstitucija kilo ne iš pačios bendruomenės, bet visa tai jai buvo politinių veiksmų iš viršaus paskirta. Gal dėl to ta gera idėja išėjo gyvenimui apkarpytais sparnais. Partiniai veiksniai, pasisavinę politinę sritį, bendruomenės organizacijai pavedė tik "juodąjį" — lietuvių išlaikymo, kultūros puoselėjimo — darbą ir pareigą parūpinti lėšų partiniams veiksmams. Jai neduota net teisės tikrinti tų lėšų naudojimo, juo labiau neleista iš viso liesti politinių veiksmų veiklos srities.

Ateina laikas lietuvių bendruomenei pasidaryti pačią pilnatę šeiminių savo namuose. Lietuvių Bendruomenė kaip (deja, tuo tarpu dar tik teorijoje, ne praktikoje... Red.) visus lietuvių jungianti, natūraliai turi virsti pačių vyriausių ir teisėtų veiksmų vienas lietuvių gyvenimo ir veiklos sritis, neišskiriant ir veiklos Lietuvos laisvės reikalui.

Nematau kito teisėto ir normalaus kelio lietuvių vienybei pasiekti, kaip tik Lietuvių Bendruomenės pradėti. Tai yra natūralus kelias užsieniuose gyvenantiems tautiečiams, ne dirbtinis. Visi LB organai, tiesiogiai ar netiesiogiai balsavimu renkami. Tad jiems tinka ir veikti bei kalbėti juos išrinkusiųjų vardu. Jei visi lietuvių reikalai

čia būtų apimami, tai visi, kuriems tie reikalai rūpi, dalyvaudami ir rinkimuose. Tad LB organų autoritetas negalėtų būti ginčijamas. Turėdami platesnį (bent aktyvesnį) visuomenės sluoksnių rinkimus įrodytą pasitikėjimą, LB organų išrinkti nariai neturėtų partinių apskundimų ar viešų įsipareigojimų. Jų uždavinys būtų tik Lietuvos laisvės ir lietuvių likimas. Tam tikslui sujungtinis visos pozityviosios jėgos ir lėšos. Dabartinis politinių veiksmų chaosas savaime turėtų išnykti.

Vyriausioji PLB Valdyba ir kraštų valdybos turėtų perimti iš atitinkamų politinių veiksmų veiklą ir Lietuvos laisvės reikalais, žinoma, pirmą atitinkamai pakeitę savo konstituciją ir gavę tam naujam savo darbui visuomenės įgaliojimą rinkimų keliu. Kiti politiniai veiksniai nustotų veikti. Tada turėtumėm vieną autoritetinę, visus jungiantį veiksnį.

Netenka, atrodo, nė abejoti, kad ir LB organai, būdami jau tokiam tikslui išrinkti, sugebėtų tuos uždavinius atlikti ne menkliau, o gal net ir sėkmingiau, negu dabartiniai veiksniai nesuderintai atlikinėdami.

Laikas labai rimtai apie tai pagalvoti, nes veiksmų reforma darosi neišvengiama. Tik, vietoj užsispyrimo, reikia geros valios.

PER KRIUKI TRAUKIANČI

Turkų patarlė sako: jei šuns balsas dangun eitų, tai kaulais lytų.

Jokia garbė asilą pralenkia.

Pavardės amerikoniškai lietuviai teisinasi: ką daryt, reik principą nuryti!

Mūsų meno istorikas P. Galaunė sako, pirmą stiklo dirbtuvę Vilniuje įkūręs Paleckis 1547 metais. Kitas Paleckis ten pradėjo pro stiklus į Lietuvą žiūrėti 1940 metais.

Dilgėlė, atmintime, — gėlėlės seselė.

Poetas Getė vokiečius šaukė siekti nepasiekiamo ir vykdyti neįvykdomą. Tų šauksmų reikia šių dienų lietuviams.

Jūra persūri gerti, Bet ne prigerti! Atliktas Kriukis

Nepripažinimo ir paaiškinimų prasmė...

(Atkelta iš 1 psl.)

smams ilgiau kartojantis, gali įsigyvendinti toks supratimas, jog inkorporacija de facto jau pripažinta... Ir tai implikuotą tendenciją pripažinti inkorporaciją ir de jure...

Ka tai reiškia? Ogi tik tai, kad patikrinimai apie inkorporacijos nepripažinimą stovi ant gana slidaus tako, ir kad jie mūsų nebegali taip paprastai nuraminti, jie jau nebėra (ar nei nebūvo?) toks stiprus laidas, kuris duotų pakankamai pagrindo visus liudagiriškai raminti, jog "tauta gali būti rami", viskas tvarkoj. Iš tikrųjų nėra taip jau labai tvarkoj.

Galbūt, Valstybės Departamento pareigūnai, minėtusius patarimus duodami, visiškai negalvoja apie tokias patarimų implikacijas. Galbūt. Bet tada yra reikalo atkreipti jų dėmesį į tai, ir pasakyti, kaip Lietuvos nepriklausomybės bylos padėtim suinteresuotiesiems tie patarimai atrodo.

Ką gi tie pareigūnai gali daryti? Neįspėti savo piliečių, jog su Lietuva nėra taip, kaip su kitais nepriklausomais kraštais? Žinoma, jie turi įspėti. Tik, jeigu jie neturi intencijos pamažu pratintis prie nepripažintosios padėties pripažinimo, tai jie tą gali pasakyti kitaip. Jie gali pasakyti, kad Amerikos užsienių pasai duodami išvykti į užsienius. Su jais Amerikos pilietis gali vykti ir į Sovietų Sąjungą. Tačiau Lietuva šiuo metu yra Sovietų Sąjungos neteisėtai užimta. Tad šio krašto įstaigos dėl lankymosi tame užimtame krašte nieko negali pasakyti. Asmuo, kuris kokių būdu į tą kraštą vyktų, darytų tai grynai savo rizika. Šio krašto įstaigos nežino, kokios galėtų jam būti to pasekės ir negali imtis jokios atsakomybės tuo reikalu.

Toks paaiškinimas būtų, mano nuomone, suderintas su nepripažinimo deklaracija. Paaiškinimai, kurie duodami dabar, eina nuo principinės pozicijos gerokai į šalį. Jeigu tai netyčia, tai tas gali būti atitaisyta.

* * *

Nedaug geresnis paaiškinimas ir dėl kultūrinių mainų. Pirmoji jo dalis, kur sakoma, kad Valstybės Departamento, derindamasis su nepripažinimo pozicija, nėra pasirengęs skatinti atskirą kultūrinių mainų programą tarp Jungtinių Valstybių ir Pabaltijo valstybių, yra visiškai tvarkoj. Žinoma, atskira kultūrinių mainų programa čia neįmanoma ne tik dėl padėties nepripažinimo, bet ir dėl fakto, kad Pabaltijo kraštai dabar negali būti mainų subjektai, kadangi jie patys nedisponuoja tais dalykais, kuriais galėtų mainytis. Koki gali būti mainai su asmeniu, kurio rankos surakintos, lūpos užrištos ir kuris negali pasakyti, ką jį norėtų mainyti!

Bet pareigūnas ir čia kažkodėl neiškenė nepridėjęs, girdi, nuo Sovietų Sąjungos pareina, ar jie ką nors iš Pabaltijo kraštų piliečių įtrauks ar neįtrauks į kultūrinių mainų programoje siunčiamas delegacijas... Kokių tikslų tai sakoma? Gal tik spėliojimas, kad Sovietai tikrai gali taip daryti... (Ir daro: gydytojų delegacijoj siuntė prof. Januškevičių, architektų — prof. Baršauską...). Ar tai tendencija pripažinti faktą, kad Sovietų valia tą dalyką Pabaltijo kraštų atžvilgiu vienaip ar kitaip tvarkyti? Kiekvieno atveju, tai nuo oficialiai deklaracijos principo į šalį nuslydęs pareiškimas.

Mes būtumėm linkę padėti taip suprantai, kad kultūriniai mainai su okupuotu, priklausomu kraštu, deja, iš

viso neįmanomi, ir kad net okupantas, šiuo atveju Sovietų Sąjunga, negali jų suorganizuoti, nes tai, ką ji neva suorganizuotų šia prasme, būtų mainai ne su Pabaltijo kraštais, o su ta pačia Sovietų Sąjunga, tik mainai "vogtais daiktais"...

Dori mainai gali vykti tik tarp savarankiai veikiančių subjektų. Kol jie vyksta Sovietų Sąjungos organų (ar jų pavedimu veikiančių organizacijų) kontrolėje, tol jie patys iš savęs negali būti mainai su Pabaltijo kraštais, nepaisant, iš kur kilę asmenys ar dalykai tuose mainuose būtų įpainioti.

Atrodo, kad čia yra tema mūsų diplomatiniais pareigūnams ar kitokioms Lietuvos byla besirūpinančiųjų atstovybėms artimiausiose pasikalbėjimuose su Valstybės Departamento pareigūnais. Išsiaiškintina, kaip galėtų būti išvengta veiksmų bei pareiškimų, vedančių tolyn nuo vyriausybės oficialiai tvirtai tebepalai-komo inkorporacijos nepripažinimo principo.

DETROIT

LABAI SVARBU SAVANORIAMS-KURĖJAMS

Esant svarbiam reikalui, visi Michigano valstybėje gyvenantieji Lietuvos Karuomenės Savanoriai Kūrėjai, apdovanotieji savanorio medaliu, taip pat savanorių našlės, turinčios įrodymo dokumentus, skubiai registruojasi pas Jurgį Mitkų, 8251 Clower Lovn St., Detroit 4, Mich., tel. WE 4-9612. Reikia pranešti: vardą, pavardę, adresą, amžių, šeimos sudėtį, kokius turi dokumentus.

Pastaba: kovo mėn. 22 d., sekmadienį, 12 val., prie šv. Antano parapijos bažnyčios, "Gaivos" (Patalausko) krautuvėje įvyksta savanorių susirinkimas.

Čia tai gyvenimas!

DŽIAUGSMAS... DRAUGAI... IR STROH'S

Amerikoj tik ugnim virtas alus!

Visų Amerikos alaus rūšių tik Stroh's verdamas ugnim. Ir todėl tik Stroh's turi tokį skonį. Ragauk Stroh's šiandien.

DABAR VIETINĖMIS KAINOMIS

Jums patiks

Stroh's

jis šviesesnis!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

TODEL...

DIRVOS 18 nr. p. Julius Smetona iškelia mano pasisakymų prieštarą dėl Sokrato ir Kristaus: kodėl, abu nieko neparašę, mano laikomi pirmasis istoriniu asmeniu, o antrasis legendarinu?

Ogi dėl labai paprasto ir gana aiškaus pagrindo.

Graikų filosofas ir moralistas Sokratas (468-400 m. prieš Kr. erą), dialektikos ir ironijos metodo kūrėjas, laike save tik žmogumi. Jo mokslą surašė Platonas (429-347 m. pr. Kr.) — tiesioginis Sokrato mokinys ir, toli gražu, ne vienintelis gyvas liudininkas. Nėra rimtų duomenų, kad Platonas Sokrato mokslą būtų iškraipęs ar pridėjęs apie jo asmenį kokių legendų.

Kristaus etinį mokslą ir filosofiją išdėsto žinomos keturios evangelijos, apaštalo Povilo laišškai ir dar vienas kitas raštas. Tik po ilgesnio laiko ir įtemptų ginčų pati katalikų bažnyčios vadovybė juos atrinko, kaip tikrus, iš daugelio kitų, pasakymų, netikrų raštų. Povilas fiziškai gyvo Kristaus niekad nematė ir jo tiesioginių mokinių nebuvo. O kurių istorinių datų yra keturios evangelijos, gali p. J. Smetona lengvai patikrinti, visapusiškai pastudijuojęs jų kilmę ir ilgą, dar nesibaigiančią diskusiją dėl jų autentiškumo. Nereikia net būti labai sau racionalistui, kad toje vietoje kontraversoje nematytum legendarinio elemento ir pačiame evangelijų turinyje. ypač šv. Jono regėjimuose. Pagaliau, jei nereikėtų tikėti į legendas, tai nebūtų tikybės, o liktų tik griežtieji mokslai ir su jais tik bausis nuobodulys platesnių poleikų mėgėjams.

Aš privalečiau tiksliai atsakyti į man pastatytus klausimus. Nebuvau klausytas, kurį Dievą ar pranašą laikau žymiausiu, o tik kokią istorinę asmenybę, vadinasi, žmogų. Kaip truputį už jį vyresniam, tikiuosi, man net anksčiau už J. Smetoną buvo žinoma, kad "krikščionims Kristus yra Dievas", taigi, išeinantis iš istorinės asmenybės ir mirtingo žmogaus rėmų. O šioje grynai teologinėje plotmėje reikšti nuomones aš vis returiu ypatingą pamėgimo, palikdamas tuos reikalus narplioti tiems, kurie laiko save žinovais ir ekspertais.

Tačiau esu dėkingas Julijui Smetonai už viltį, kad dėl manęs danguje dar gali būti daug džiaugsmo... Nors ir abejoju, ar jis jau būtų ano pasaulio ekspertas ir tiksliai žinotų daugiausvybės sentimentus, bet, kai žemėje džiaugsmų ne tiek dabar apstu, tai suprantu, kad dažnas guodžiamės nors būsimais daug džiaugsmais...

Bronys Raila

Dirva yra gavusi ir daugiau laišku ta tema. Iš jų matyti, kad laikraščio skiltys tokioms diskusijoms persiauros, pertrumpos ir joms trūksta dar trečiosios dimensijos: vienos nuomonės sukasi žemiškoje plotmėje, kitos siekia į dangaus aukštumas... Tad šiuo autentišku atsakymu į J. Sm. paklausimą ryžtamės baigti balsų dauguma nespręstino klausimo svarstymą. Red.

Milžino Paunksmės temomis

Norėdami Dirvos skaitytojus plačiau supažindinti su Kanados lietuvių kultūrine veikla, šį kartą savo tema pasirinkome naująjį Montrealio Lietuvių Dramos Teatro pastatymą — Balio Sruogos trilogišką istorijos kroniką Milžino Paunksmės, kurios premjera įvyko pereinamųjų metų gruodžio mėn. 7 dieną. Mūsų supratimu, tai vienas reikšmingiausių kanadiečių kultūrinių laimėjimų, pasiektų per 1958 metus.

M. Paunksmė susilaukė neeilinio susidomėjimo ir JAV lietuvių tarpe — jau kelintas mėnuo teatru besidominčioje visuomenėje šis pastatymas plačiai komentuojamas. Tad, valandėlei sustokime ties pačiu veikalu: jį panagrinėjus, aiškesnė bus montrealiečių spektaklio reikšmė, išeivijos teatro balansą suvedant.

Balys Sruoga parašė M. Paunksmę sukuriantis Vytauto mirties metams, kuriuos taryk minėjo visa Lietuva. Kodėl anuomet M. P. nelaimėjo deramo pripažinimo, šiandien sunku pasakyti. Galimas daiktas, jog prieš 25 metus kitoks buvo teatro ir patrijotinio veikalo supratimas. Tai buvo laikai, kai atgimusi ir pražydusi Lietuva mėgo misterijas, ragais papuoštus karžygius, krivius, vaidilutes. Tad, ir Vytauto garbei skirtam veikalui, turbūt, buvo

GED. MILIŪNAS

statomi kitokie reikalavimai, negu mes šiandien patys patys. Tikriausiai, norėta Didįjį Lietuvos Kunigaikštį parodyti tiesioginiame triumfe ir suteikti jam konkretų pavidalą.

Tačiau, ketvirčiui šimtmečio pralinkus, M. Paunksmė tapo visuotinai pripažinta vienu stipriausių lietuviškosios dramaturgijos kūrinių.

Gi Vytauto portretas, kurį nutapė Balys Sruoga, šiandien neturi sau tolygaus. Tiesa, Didysis Lietuvos Kunigaikštis per visą veikalo scenoje nepasirodo, tačiau jo šešėlis nuo pat ekspozicijos užgula trilogiją savo paunksme — iš jos kontūrų galime nuvokti ir paties milžino didybę. Draminiam veiksmui vystantis, tolydžio vis labiau aiškėja imponantiškos figūros silueta, kurio papėdėj klostosi visa trilogija. Savo vaizduotės galia iki veikalo pabaigos susikuriamas tokį majestotišką Lietuvos valdovo paveikslą, kad net genialaus aktorius pasirodymas M. Paunksmės finale, turbūt, žiūrovą nuviltų. Jo veidas ir pavyza, tiesa, lieka apgaubti istorijos mikla. Tačiau Vytauto kova dėl Lietuvos suverenumo, dėl jos vardo ir garbės šiandien yra idėja — gi idėja pavidalo nereikalaujanti.

M. L. D. Teatras pasirinko M. Paunksmę sukuriantis Lietuvos nepriklausomybės metams atbaigti. Tai progai sunku būtų surasti tinkamesnį veikalą. Sruogos trilogija šiandien skamba, kaip Lietuvos valstybės teisių manifestas. Minint garbingą Vasario 16-tosios aktą, atkūrusį nepriklausomą Lietuvos valstybę,

mūsų akys savaime krypta į praeitį — į viduramžišką Lietuvą, kuri savo politinė ir karinė jėga buvo iškilusi Rytų Europos dangyje, kaip spinduliuojanti žvaigždė. Vartydami kronikininkus, su nuostaba ir pasididžiavimu šiandien sustojame ties lietuviškojo genijaus švystelėjimu — ties Pax Lituanica, ties Vorksla ir Žalgiriu. Sustojame ir ties karališkojo Lietuvos vainiko drama, kuri net po daugelio metų tebejaudina mus savo fatališku nuostatu.

Šiandien tegalime spėlioti apie Trakų nuotaikas 1436 m. rudenį, kai pilin suplaukia daugybė svečių — Vytauto karūnavimo iškilimų, paskirtą rugsėjo 8 dieną. Puikūs Niurbergo auksoakalių darbo vainikai, išsiųsti Vytautui ir antrajai jo žmonai Julijonai, Lietuvos, deja, nepasiekia; misinga jų dingimą pridengia šimtmečių miglos. Gi Vytautas miršta, vainiko tebe laukdamas. Karūnavimo iškilmei susirinkę svečiai, tampa šermenų gedėtojai. Didysis Lietuvos kunigaikštis aštuonias dienas guli pašarvotas pilies gotiškoje salėje; kasdieną jis apraudamas po tris sykius: iš ryto, per pietus ir vakare...

Tie gedulingieji Trakai, tikriausiai bus patraukę ir Sruogą, nes devynių M. Paunksmės paveikslų pakopoje, finalą ties pilies koplyčios durimis, tektų laikyti veikalo kulminacija. Nevainikuotas karalius Vytautas užsklendžia karūnos dramą nuo juodo sosto ir vėjuoto ežero fono gūdžia pranašyste nuskamba šermenų giesmės žodžiai:

"Verk, tėviškėle, verk,
[Lietuva,
Jau nusileido saulė
[tava"...

Scena iš "Milžino Paunksmės" I veiksmo, 2 paveikslas (Slavkovo dvare): Liucija — Bronė Malaišienė, Svienėkas — Albinas Urbonas.

Norėdama, jog šis baigminis akordas būtų įspūdingas ir sukrečiantis, Sruoga pradeda M. Paunksmę prieš trejetą metų, vaizduodamas Vytauto kovą su Lenkijos dvaru, norint karališkąjį vainiką laimėti ir galutinai nutraukti nelemtą uniiją. Ir čia M. Paunksmė sumirga prieš mūsų akis visom kaleidoskopiškom savo spalvomis. Karštais ginčiais nuskamba Horodlės byla dėl sosto įpėdinių teisėtumo, scenon įžengia aršus Vytauto priešininkas, visagalis Krokuvos vyskupas Zbignievas Olesnickis, iš istorijos lapų prisikelia Jogaila, tragiškas karalius-užkuryš, ir svajoja apie Lietuvos miškų lakštingalas, ugnį žaižaruoja garsieji švitrigailos monologai, kol, Luko suvažiavime pakilusi, karūnos vėtra grėsmingai įsišūbuoja ir karališkas Lietuvos vainikas jau, rodos, ranka pasiekiamas. Bet staiga viskas kraupiai nušėliu prieš "žemės traukos" temą...

M. Paunksmė parašyta su dideliu polėkiu ir kūrybine jėga. Meistriškai sudaryta dramatinė architektūros prasmė, pakelta poezijos sparnu, liepsnojanti didele aistrų tiesa, plaukianti skambiais penkiapėdžiais jėgais, lyg nuostabi lietuviško žodžio versmė — tokia yra nemirtingoji Sruogos trilogija, paviliojusi montrealiečius į naują žygį. Tai veikalas, apie kurį svajoti gali kiekvienas teatras ir kurį įveikti — kiekvienam teatrui būtų garbė.

Ar pavyko montrealiečiams "neįkandamu" apšauktą lietuviškąjį Šekspyrą laimėti, nesprendžia kiekvienas spektaklio žiūrovas, persikėjęs patiekta rezultata. Šio rašinio tikslas nėra viešosios nuomonės implikavimas. Norime tiksliai pažymėti, kad ir premjeros, ir išvykų metu M. Paunksmė buvo sutikta su retu žiūrovų entuziazmu, sutraukdama į spektaklius rekordinius publikos skaičius. Tarkime, jog ten, kur aktorai duotosios medžiagos neįveikė, juos gelbėjo pats dramaturgas, pranešdamas spektaklį pro "scilesir charibdes" savo talento jėga.

Vienas Michigano valstybės gyventojas norėjo išeiti iš valgyklos, nesumokėjęs 10 centų už kavos puoduką. Kilus triukšmui, atvyko policija, ir teismas pilietį nubaudė 15 dol. pinigine pabauda.

Dirvos banketo dalyviai: V. Alantas, A. Mikulskis, J. Pautienius, J. Nasvytis; N. Peppin, B. Palukaitienė, P. Vėbra, J. Čiuberkis, S. Lukoševičius, Dr. V. Ramanauskas, inž. J. Jurkūnas, B. Gaidžiūnas, arch. B. Aras, L. ir A. Sagiai; O. ir K. Karpiai, J. Misčikas, p. Baltrukonienė, p. Baltrukonytės, R. ir Dr. D. Degesys, inž. A. Vaitaitis ir ponija.

Dirvos nuotrauka

KARALIAUS VAINIKAS

Senosios Lietuvos legendų ir padavimų rinkinys ką tik išėjo iš spaudos. Čia surinkta Pauliaus Jurkaus, Vinco Krėvės, Nelės Mazalaitės, Juozo Pronskaus, Jono Remeikos, Šatrijos Raganos, Antano Vaičiūlaičio, Vaižganto ir Antano Vienuolio kūrinių. Kieti viršeliai, iliustravo dail. Ada Korsakaitė. Kaina \$2.00. Gaunama pas visus spaudos platintojus ir leidykloje:

GABIJA

Straight Path Wyandach, N. Y.

Medvėgalis

ANTANAS VIENUOLIS

Iš legendų rinkinio "Karaliaus vainikas"

3

— Tai sušauk visas savo seses, nes mes skubame mergą pristatyti kniažiui dar su patamsėliu.

— Mudvi negalime pasitraukti nuo švento aukuro. Jūs palaukite. Kai pragys antrieji gaidžiai, ateis mūsų pamaina, ir aš galėsiu pranešti vyresniajai apie jūsų atvykimą.

— Mes nė valandėlės negalime laukti — eikite kuri nors viena ir praneškite.

— Mes tik po dvi vaikštom, po vieną niekur nesirodom, o ugnelės be priežiūros mes nė akimirka negalime palikti, ramiai atsakė jam vaidilutė, neatsitraukdama nuo aukuro.

Medvedis iš pradžių pagrasė jai rimbui, paskiau kalavijui, bet mergelė jo tarytum ir negirdėjo. Prisiėjo laukti. Kai pragydo antrieji gaidžiai, atėjo pamaina. Pagaliau pranešė vyresniajai. Ir vyresniajai pasisakė Medvedis, kokių reikalų atsiuntęs juos kniažius.

— Gerai, — sutiko vyresnioji, — eikite į požemį, o aš pažadinsiu mergesles, ir jos kiekviena jums pasirodys ir padainuos. Ir kad iki trečiųjų gaidžių išspręstumėt kuri, nes mes, beausiant ausrelei, susirinkime visos bendrai maldai, — dar pridėjo vyresnioji ir nuvedė družiną į piliakalnių požemį.

Suėjo družininkai į požemį, užsidegė žibintus ir susėdo ant suolų. Vyresnioji tuojau atvedė gražiabalsę Dainorą ir liepė jai padainuoti.

— Šitoji gražiabalsė! — nūdzio Medvedis, išklausęs vaidilutės ir paklausęs vyresniosios, ar toji pati būsianti ir skaisčiaveidė Dainora?

— Mes visos dainoros. Visos skaisčiaveidės ir gražiabalsės. Pažiūrėkite ir kitą, — gūžtelėjo pečiais vyresnioji ir, paliepusi vaidilutei eiti "gulti", pati nuėjo pakviesti "antros". Išėjusi greit perrengė Dainorą, apgaubė ją dunkslesniu gaubtu, sudraikė ant galvos vilniusius plaukus, pertraukė anglimi per antakius ir paliepė jai atsistoti prieš įsibrovėlius nugara į žibintą.

Ir "kita" sužavėjo družininkus savo balsu ir savo grožiu ir padainavo nė kiek ne prasčiau už pirmąją.

— Na, tai kuri — pirmoji ar antroji? — paklausė vyresnioji.

— Abi grakščios, abi gražios abi gražiabalsės, bet dėl visko, matuška, pakvieskite dar vieną, — paprasė Medvedis.

Vyresnioji dar kartą perrengė Dainorą, apgaubė ją siauresniu gaubtu, kitaip sušukavo galvą, kiek labiau pridengė rūtų vainikėlį ir paliepė jai atsistoti veidu tarp dviejų žibintų.

Ir trečioji nustelbino juos visais žavesiais ir privalumais, ir Medvedis, užmiršęs apie trečiuosius gaidžius, paprasė dar ketvirtos, penktos, šeštos ir tokiu būdu išklausė "dvylika" vaidilutų. O iš tikrųjų viena ir tą pačią, tik kitaip perrengtą Dainorą. Išklausęs nebežinojo kuri pati šaunioji, pati gražioji, kuri pati gražiabalsė, ir paprasė vyresniosios, kad padainuotų jam dar kartą visos iš eilės!

— Gerai, — sutiko vyresnioji ir paaiškino, kad jiems prisieisią kiek ilgiau palaukti, nes jos sesės juk vėl sugu-

lusos saldaus miegelio miegoti.

— Tik greičiau, matuška, greičiau, — jau neberimdamas paprasė Medvedis.

Tuo tarpu, kol Dainorą, dvilika kartų perrengtą, jiems dainavo, kitos vaidilutės, žemaičio padedamos, nešė vilko prie požemio angos plytas, akmenis, maišė kalkes.

Kai vyresnioji išėjo pakviesti vėl "pirmosios", staiga pragydo tretieji gaidžiai. Medvedis pašoko, susirūpino ir pasiuntė vieną družininkų parūpinti, kad jos paskubėtų.

Belaukiant vienas po kito pradėjo gesti žibintai, o sugrįžęs družininkas pranešė, kad jis nesuradęs nei durų, nei angos ar kokio išėjimo! Tuomet pašoko pats Medvedis, puolė prie vieno durų, prie kitų, apgraibė išėjimą, bet visos angos buvo aklina užmūrytos. Tuo metu užgeso ir paskutinis žibintas. Nieko negelbėjo nei jų šauksmas, nei nagais, nei kardais požemio angų draskymas — tamsa prarijo jos amžinai.

*

Veltui Danyla laukė savo družininkų pargrįžtant ir parnešant jam gražiabalsę skaisčiaveidę vaidilutę Dainorą, veltui jis nerimavo ir žvalgėsi; kalne besikūrenančią ugnelę. Dar labiau jis nustebo ir nusiminė, kai, saulei tekant, išgirdo kalno viršūnėje tos pačios gražiabalsės vaidilutės skambų balsą. Pagaliau, kai saulei pakilus, įžiūrėjo jis baloje beplūduriuojančius savo arklių lavonus, kniažius visai nusiminė ir nusigando, pamane, kad žemaičių dievai bus išžudę visus Medvedžio pasirinktuosius družininkus ir jį patį. Pabūgęs žemaičių dievų keršto, jis tylomis pasitraukė jau stačiai į savo šalį...

Ir nuo to karto aukščiausiąjį žemaičiuose kalną žmonės pradėjo vadinti: "Kalnas, kur Medvedis galą gavo". Su laiku tą pavadinimą perduodami iš lūpų į lūpas, iškreipė, sutrumpino ir sužemaitino į "Medvėgalis".

AKIMIRKSNŲ KRONIKOS

Žydai ir tutti frutti

Kai Amerikos lietuvių susirašinėjimas su tautiečiais Lietuvoje, lydimas brangių chruščiovinių maitų apmokamais paketais ir dovanomis, yra dabar labai pagausėjęs, gauname ir iš ten nemažai dovanų knygomis, žurnalais, grybais bei gintaro išdirbiniais — ir laiškais.

Viename laikraštyje skaičiau labai protingą įspėjimą, kad mes čia ne visada atsargiai pasielgiame, gautus iš Lietuvos laiškus paskelbdami spaudoje su jų autorių ar kitų asmenų tikromis pavardėmis, ir labai patriotiškais savo komentarais, tuo išrašydami jiems bilietus į Sibirą ar kitaip juoda pažymėdami enkavedistiniuose sąrašuose.

Man pačiam su nieku nesusirašinėjant Lietuvoje, teko tačiau skaityti daugybę įvairių lietuviškų laišku, siųstų mano draugams ar pažįstamiems ir net nepažįstamiems Amerikoje. Norėjusi prašyti, kad gavėjai tų laišku neišmestų, o juos rinkytų ir saugotų. Tokie rinkiniai kada nors bus brangi istorinė ir dokumentinė medžiaga, kaip lietuvis gyveno pavergtoje Tėvynėje, kuo jis džiaugėsi, dėl ko kentėjo, svajojo ir ilgėjosi. Jau dabar būtų galima parašyti ištisą studiją. Autentišką studiją, kaip okupantas nepajėgė užsmagti lietuviško mūsų brolių patriotizmo, tautinės garbės pajautimo, laisvės ilgesį, teisingo padėties suvokimo, — ne tik vyresnėje kartoje, bet ir jaunuoliuose.

* * *

Tačiau ateina visokių laišku.

Neretai ateina ir iš tokių korespondentų, kurių žodžiuose matyti visai aiškus tikslas patraukti išeivių simpatiją sovietinės Lietuvos pusėn, pasitarnauti okupanto siekimams, visokiais subtiliais išvedžiojimais apginti komunizmą ir Rusiją. Kai kurie tai daro gal paskatinti iš šalies ar dėl saugumo sumetimų, kiti neabejotinai savo noru, treči vėl tikriausiai su aiškia MVD žinia ir palaiminimu. Komunistinė mašinerija tokiuose žaidimuose yra pakankamai gabi ir su ilga praktika.

Štai man nepažįstamas tautietis, gyvenantis prie Chicagos, neseniai persiuntė paskaityti iš Vilniaus gautą jo draugo (kaip viešai žinoma, galutinai subolševikėjusio) laišką su lydraščiu: "Gal bus įdomu, nes čia ir jūs esate minimas"...

Buvo įdomu, ir be jokios kam rizikos nutariau viešai čia pasidalinti su kai kuriais sovietinio Lietuvos intelektualo nuomonėmis. Savo buvusiam nepriklausomyminių laikų draugui jis rašo: —

"Mielasis, atvirai prisipažinsiu, mane labai šokiruoja Tavo antisemitinis nusiėikimas. Tai gal nesvarbu, kad mane šokiruoja, aš galėčiau nutylėti ir tiek. Bet laikau, kad tokia pažiūra kenksminga pirmoje eilėje. Tau. Kenksminga, nes tai degraduoja Tavo intelektą, psichiką, mentalitetą. Juk tai jau rasizmas! Negalima dėl kokio nors kompleksa (kad, pvz., plovei moterų išeinamąsias vietas žydų ligoninėje) neapkėsti visos tautos, kuri yra tiek daug davusi žmonijai ir kuri dabar — nepaisant visų jos nacionalinio charakterio trūkumų ir komizmų — taip pat siejasi su intelektu ir humanizmo sąvokomis. Tad kritiškiau peržvelk savo pažiūras, juo labiau, kad visada buvai intelektualas

BRONYS RAILA

ir humanistas. Palik antisemitizmą tokiam Railai ir tutti frutti, — bet tai ne Tau! Ir nepyk ant manęs už "moralą" — nes tai ne moralas, o draugo sąžinės balsas. Ir atsimink, koks procentas ne tik pirklių, kino-ir žurnalistų yra žydai, bet taip pat gydytojų ir mokslininkų, pastūmėjusių priekį žmonijos progresą. Užtenka paminėti vieną Einšteiną...

"...ir pagaliau, nejaugi Tave pykina net tū, kad kartais ir negrai darbovietėse yra jau viršininkai, rūko cigarus ir važinėjasi kadilakais? Negi jie turi būti tik batų valytojai? Bičiuli, sustok, apsidairyk — quovadis? (kur eini?). Gelbėkis iš baisaus rasizmo! Gal ir nedailiai skambantis žodžių derinys, bet mano išvada — siaubinga, baisi!..."

* * *

Kitame mano skaitytame laiške pasisako kitas sovietinis patriotas medicinos ir nutautėjimo klausimais.

"Kaip iš tavo laiško matyti, medicininis aptarnavimas Amerikoje baisiai brangus. Man, pripratusiam mūsų tarybinėje respublikoje prie nemokamo ir, bendrai apėmus, labai gero gydymo, iš viso keista, kad reikia mokėti, pavyzdžiui už gydymą ligoninėje ar operacijas. Medicininis aptarnavimas — labai juoda jūsų amerikinio gyvenimo pusė..."

"Antra juoda jūsų gyvenimo pusė, — tęsia toliau už dyką gydomas sovietinis patriotas, — tai lietuvių ištautėjimas Amerikoje. Mes čia irgi visi mokomės mums draugingos ir garbingos rusų tautos kalbą, bet tai visai skirtingas reikalas. Lietuviškų knygų ir spaudos išeina tiek, kiek niekados buržuazinėje Lietuvos istorijoje Tarybinėje santvarkoje niekam nėra reikalo ir pagundos nutautėti. Vis dėlto manau, kad tavo vaikams nebus svetima jų tėvų ir senelių kultūra, tradicijos (tos, kurios geros) ir papročiai"...

Šios mažos ištraukos nereikalingos jokių komentarų. Jos tik rodo, kaip komunistinė propaganda atidžiai seka ir registruoja bendruosius Amerikos gyvenimo skaudulius, o taipgi ir atskirų tautinių grupių bėdas. Seka — ir organizuotai reaguojama bei panaudojama propagandai, kad net sovietinis medicininis aptarnavimas esąs pasakiškai geras. Tik sarkas, draugas, — niekas nekaštuoja. Tik būk komunistas, aukštink rusų tautą, kalbėk rusiškai, — ir niekas tavęs nenutautins! Kaip lazdelės pamojimu, apie tą Amerikos lietuvių nutautėjimą, lyg susitarę, dažnai rašo daugelis korespondentų ir sovietiniai laikraščiai!

Visai aišku, — kodėl...

* * *

Bet norėjau pridėti porą komentarų dėl antisemitizmo, žydų ir tutti frutti. Pastarasis itališkos kilmės posakis, ilgiau neiškinant, mūsų kaunietiškaime žargone reikšdavo — "ir visoks šlamštas".

Laiško autorius manęs beveik nepažįsta, gal tik iš snaudos kur girdėjęs. Jis niekad neskaitė ir negalėjo skaityti jokio mano "antisemitinio" rašinio. Negalėjo nei girdėti jokių tos rūšies praeities pasakojimų, nes aš su Lietuvos žydais gerais sugyvenau, turėjau eilę puikių draugų ir ypač artimai bendravau su tais, kurie jau baigė sulietuviėti.

Nejutau jokių simpatijų tik tiems Lietuvos žydams, lenkams, vokiečiams ar lietuviams, kurie gyveno nepriklausomoje Lietuvoje parazitų gyvenimą, kuriems nerūpėjo nei lietuvių kalba, nei kultūra, nei valstybės labas, o juo labiau, kurie tik dairėsi, kaip išduoti lietuvių tautos laisvę ir užkarti svetimą vergiją.

Jei jis tačiau net mano pavarde paminėjo taip semitus išgirančiam laiške, tai matyt, kad kas nors Lietuvoje dabar tokią legendą skleidžia ir kad jam tai atrodė naudinga pateikti savo nuomonę per laišką lietuviškam — rusiškam — žydiškam NKVD korespondencijos cenzūros skyriui.

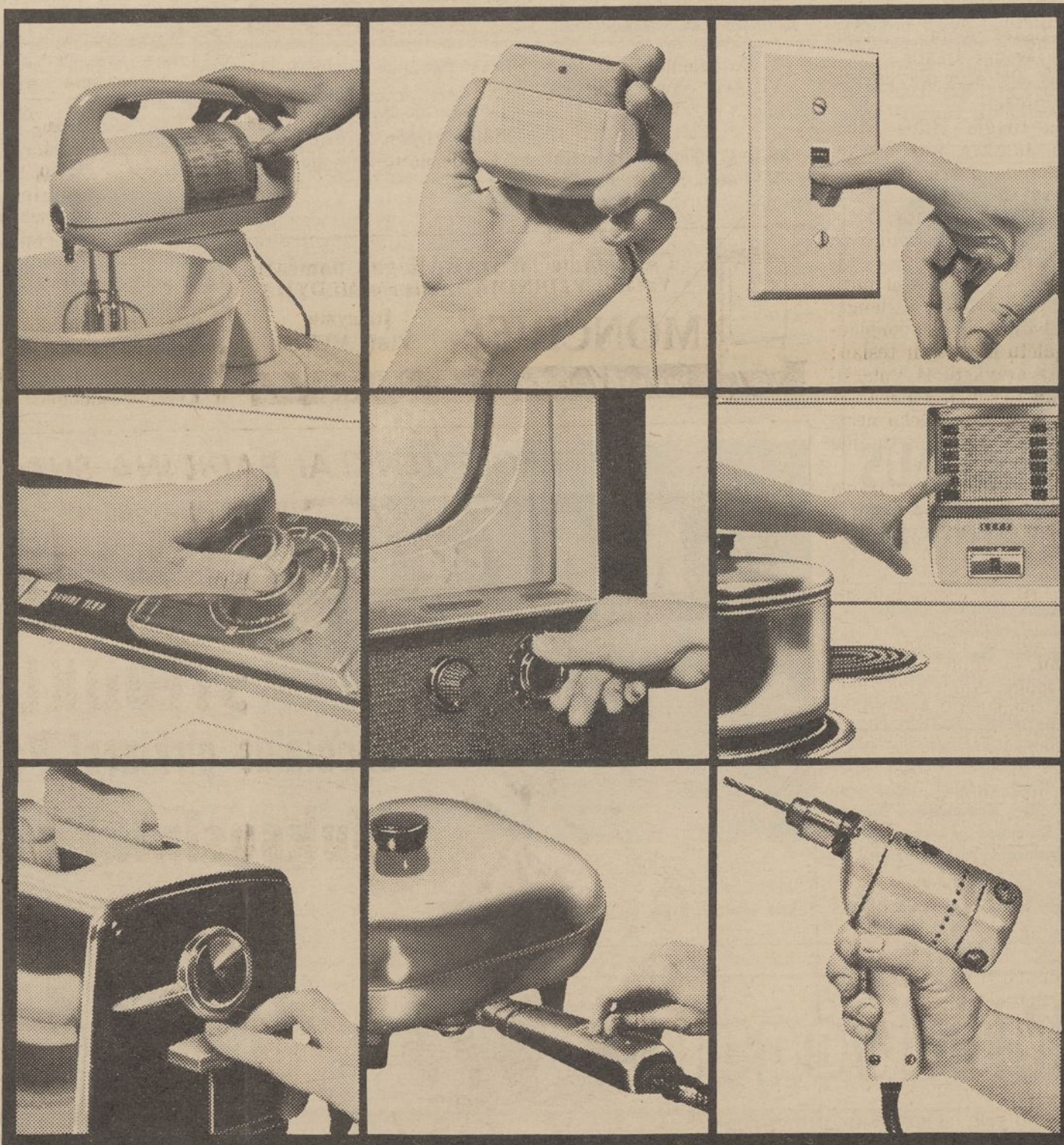
Įdomu ir kitu požiūriu. Prieš Stalino mirtį kurį laiką Rusijoje ir satelituose nusiauė aiški antisemitinė banga. Ne viena kompartijų vadų žydu galva tada pakibo kartuvėse. Ir nors Rusija dabar palaiko arabų nacionalistus, o ne Izraelį, bet prie Chruščiovo žydu neapykanta sumažėjo, gal visai išnyko. Ir Lietuvoj da-

LTS Cicero skyrius kovo 8 d. šv. Antano parapijos salėje po dipl. ekonomisto Leonardo. Dargio paskaitos suruošė kavutę, kurios metu buvo toliau diskutuojama paskaitoje iškelta tema.

GREETINGS and BEST WISHES
To All Our Friends and Patrons
CLEVELAND VAULT CO.

8616 BUCKEYE ROAD
CE 1-3538

Modernus gyvenimas nėra magiškas... Tai tik priemonių panaudojimas

Kam reikia prietaisų, jei su elektros įjungimu pasidaro tokie stebuklai? Elektra išvalo namus ir išskalbina, gražiai siuva, pietus verda, pakeičia naktį į dieną — ir padaro šimtus kitų nuostabių dalykų, kurie padaro gyvenimą linksma. Dėl to vidutinė šeima naudoja dvigubai daugiau elektros, negu 1948 m.

Bet vidutinio namo šiandieninė elektros sąskaita yra daug mažesnė, negu dviguba iš anų laikų.

Kodėl jūsų elektros sąskaita yra mažesnė, negu dviguba? Burtai? Žinoma, ne! Tik dvi geros priežastys. Pirmą, dėl to, kad jūs naudojate daugiau ir daugiau elektros, vidutinė kilovato valandos kaina nukrito žemyn. Antra, The Illuminating Company visą laiką gerina savo metodus ir įrankius, kad išlaikytų elektros kainą kiek galima žemesnę.

Elektra yra geriausias pirkinyš jūsų namuose!

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

Fantastiškiausi karo uždaviniai

Derybos su mūsų agentu

Tris kartus apėjau aplinkui kertę, įsitikinau, kad nesu sekamas, ir galvojau, kaip būtų gera sėdėti su mergina po Kalėdų eglute, vietoj dirbus karui.

Buvau 41 gatvėje. Pakilau į 8 aukštą. Raudonplaukė sekretorė valandėlę galvojo, ar tęsti nagų valymą, ar kalbėti su manimi. Pagaliau ji apsisprendė mano naudai.

— Šiandien turite laimę. Mr. Brown yra savo kabinete.

Jis buvo mažas ir nervingas. Pašoko nuo kėdės ir, išskėtęs rankas, skubėjo prie manęs.

— Kuo galiu patarnauti?

— Pirmiausia atklinau uždaryti duris, kad joks garas neprasiveržtų.

Porą sekundžių nustebeš spoksojo į mane.

— Čia aš neturiu jokių paslapčių, — pagaliau pasakė.

— O gal vis dėlto kokią nors.

Jis atsisėdo, pasiūlė man cigarą. Aš atsisakiau.

— Nuo 1938 iki 1942 jūs dirbote vokiečių žvalgybai, — pradėjau. — Iš viso gavote 64,293 dolerius ir 40 centų. Tais pinigais tariamai apmokėjote subagentus. Esate vienintelis, kuris tada išvengė areštų bangos. Ir aš čia atvykau suvesti sąskaitas.

Jis tirtėjo visais sanariais. Jo akys buvo iššokusios — kaip triušio, kuris yra ryjamas gyvatės.

— Kas jūs esate?

— Jums aš vadinausi Kenneth W. Smith, — atsakiau. — Valandėlei nutilau, pažvelgiau pro langą, pagalvojau, ar raudonplaukė galėtų išgirsti, ir tęsiau: — Aš atvykstu iš Vokietijos. Iš Berlyno. Jei man ir toliau padėsite, nieko neatsitiks... Anuo metu jūs labai gerai dirbote.

Jis atsistojo ir bėgiojo po kambarį, mosavo rankomis, kalbėjo žodžius, kurie pasimaišė ant liežuvio. Ties telefonu sustojo.

— O jei aš pašauksiu FBI? — paklausė.

— Tai jus pakars, — atsakiau. — Mane tarp kita ko drauge. Amerikinė žvalgyba nemėgsta švelnumo. Kas kartą dirbo prieš Ameriką, tą velnias nešasi. Man nereikėtų to pasakoti. Jis linktelėjo galva.

— Aš turiu šeimą, — kalbėjo. — Karą Vokietija pralaimėjo. Dėl Dievo, aš nieko prieš, jei ji laimėtų. Amerikos nekenčiu. Dešimtį, penkioliką metų ploviau lėkštes, buvau kiekvieno policininko stumdomas...

— Bet dabar turite tarpininkavimo biurą, — atsakiau. — Ir gražią sekretorę. Ir visa tai — už pinigų, kurie atėjo iš Berlyno.

Priėjau prie lango ir žiūrėjau į gatvę.

— Duodu jums dar vieną galimybę, — pasakiau. — Aš čion ateisiu jau tik vieną kartą, jei man pasakysite, ką noriu žinoti. Jei suvesite mane su žmonėmis, kurie man yra reikalingi, esate laisvas.

— Ką norite žinoti?

— Visa apie Manhattano projektą.

Jis tą vardą girdėjo nebe pirmą kartą. Tuoj suprato.

— Rytoj, — atsakė. —

Ir tada baigta. — Tada baigta, — patvirtinau.

Buvau bešeinąs, kai jis manęs paklausė:

— Turite pinigų?

— Visą krūvą.

— Žmogau, — tarė jis.

— Spruk į Pietų Ameriką kaip gali greičiau. Šiuo metu Vokietijai dirbti gali tik pamišėliai.

— Teisingai, — atsakiau, — abu esame kvailiai, bet laikinai turime su tuo apsiprasti.

Aš supratau: jis manęs bijojo. Bet tai reiškė ir mažiau rizikos, kad jis mane išduotų.

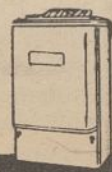
Amerikinis saugumas darė visa, kad išlaikytų atominio projekto paslaptį. Bet tai nebuvo įmanoma. Hirošimos bombos pagaminime turėjo dalyvauti tūkstančiai žmonių. Juo daugiau dirbančių, juo sunkiau nuslėpti. Žinojau, kad bombos gamybai reikalingi milži-

niški urano kiekiai. Uranas tuo metu buvo gaunamas tik Kanadoje. Ir mes žinojome, kad jis iš ten gabenamas. Ne, tokiam apmokytam agentui, kaip Mr. Brown — kurio tikrosios pavardės man niekada neteko sužinoti — nebus sunku bent pagrindines žinias surinkti. Dar pora dienų, ir jau galėsiu pranešti Berlynui.

Aš padidinau savo budrumą, bet stengiausi elgtis galimai laisviau. Aplinka buvo nuostabi švari — manęs dar nesekiojo joks FBI agentas.

Dar vienas Puntuko varžovas. Pakeliui nuo Kybartų į Vištyčio ežerą šalia kelio stūkso šis akmuo. Apylinkės žmonės pasakoja apie jį legendų, anot kurių akmuo turįs ryšio su Vištyčio ežero atsiradimu. Viršūnėje yra įspaudas, lyg pėdos įminta. Keliskart didesnė to akmens dalis nematoma, įsmegusi giliai žemėn.

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti
• Vasaros VĖDINIMĄ • Žiemos ŠILDYMĄ

MONCRIEF

Įtaisymo
VISŲ METŲ

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O

SPAUDA

REIKIA PARUOŠTI PLANĄ

"Kai kurie mūsų šluobu", — pareiškė Darbininkas, komentuo d a m a s adv. J. Smetonos kalbą, pasakytą Vasario 16-tos progą Bostone. Esą, adv. Smetona pasakė, kad "Nėra reikalo dabar rūpintis Lietuvos valstybės sienomis, kol Lietuvos Nepriklausomybė neatgauta."

Iš vieno sakinio, ar jo dalies, negalima pasidaryti pilnas išvadas J. Smetonos minties. Tačiau, bendrai imant, šiame klausime, kaip ir daugelyje kitų klausimų, pas lietuvių bendros minties nėra. Vieni mano, kad reikia stovėti ant teisinio pagrindo ir reikalauti tik tos Lietuvos, kuri yra nustatyta sutartimis, ypačiai Taikos Sutartimi su Rusija. Kiti mano, kad reikia remtis istorija ir reikalauti etnografinės Lietuvos.

Atrodo, kad pirmoji tezė, atseit ir J. Smetonos, yra realesnė. Ja einant, reikalaujama to, kas yra mums pripažinta ir yra mūsų. Šią mūsų reikalavimą pripažįsta mums visi teisė ir teisingumą gerbiantieji. Su šituo reikalavimu mes stovime ant tvirtos žemės. Šitame reikalavime mes turime tvirtą pagrindą ir nuosavybės dokumentus. To, deja, negalima pasakyti apie antrą tezė.

Tiesa, visi mūsų kaimynai turi mūsų istorinių ir etnografinių žemių, bet tos žemės teisiniu pagrindu yra jų. Mes jų galime siekti dvejopu būdu: derybomis arba jėga. Tą daryti gali tik Lietuva arba jos draugai. Dabartiniu metu būtų galima kalbėti tik apie Karaliaučiaus sritį, kuri yra nuo Vokietijos faktinai atskirta ir Rusijos valdoma. Taikos

VOKIETIJOS LIETUVIAI

VASARIO 16 MINĖJIMAS HAMBURGE

Apie 300 Hamburgo apylinkės lietuvių susirinko talpioje Mittelweg mokyklos salėje. Minėjimą rengė PLB Vok. Krašto valdyba ir Hamburgo apylinkė kartu su Baltų Draugija, kurios 40 žmonių delegacija atvyko iš Lueneburgo, kur vyko Draugijos metinis suvažiavimas.

Krašto valdybos vardu minėjimą pravedė W. Banaitis pasakydamas trumpą žodį, o sveikindamas svečius, kalbėtojas pabrėžė, kad Lietuvos laisvė yra bendros žmonijos laisvės dalimi, ką šiandien patiria ir vokiečių tauta, kurios visas trečdalis atsidūrė toje pačioje nelaisvėje, kaip ir Lietuva.

Svečių tarpe Vokietijos Užs. Reik. Ministerijos atstovas — pasiuntinybės patarėjas Dr. Hoffmann, Pabėgėlių Min. atstovas Regierungsrat Lueders, Pabal-

sutartį pasirašant ji turės būti kam nors priskirta.

Teisiniu požiūriu, aišku, ji yra Vokietijos. Bet kadangi Vokietija yra kare nugalėta ir ji yra priėmus nugalėtojų visas sąlygas, tai iš jos ta teritorija gali būti atimta taip, kaip buvo atimtas Klaipėdos kraštas po pirmojo pasaulinio karo. Istoriniai ir ta sritis yra Lietuvos. Bet prieš išsprendžiant tos teritorijos klausimą, turi būti išspręstas Lietuvos klausimas. Dėl šio klausimo lietuviams ir tenka pirmiausia ir stipriausia rūpintis.

Ir ta darviti tenka dabar. Lietuvos diplomatai ir lietuviški veiksniai turėtų neatidėliojant susirinkti, planą išdirbti ir jį vykdyti tikrai vyriškai ir valstybiškai.

tijo vok. tremtinių atstovas A. de Vriss, Dr. H. J. Dahmen, latvių prof. Valters, plk. Janums ir daugelis kitų.

Pirmas sveikinimo žodį tarė Baltų Draugijos, lietuvių, sekijos pirmininkas, buvęs pas. Dr. Windecker. Nuoširdų žodį Lietuvos Dipl. Tarnybos vardu tarė Dr. A. Gerutis. Jis dėkojo už gyvą Vokietijos lietuvių reakciją ryšyje su mūsų pasiuntinybės prie Vatikano byla. Lietuviškai ir vokiškai sveikino prof. Strauch, dabartinis Lietuvos vokiečių tremtinių org. pirmininkas ir buvęs Vytauto Didžiojo Universiteto dėstytojas. Gražų žodį kalbėtojas užbaigė eilėraščio "Ten kur Nemunas banguoja" vokiečių vertimu. Taip pat kalbėjo estų ir latvių atstovai.

Antroje minėjimo dalyje buvo lietuviška muzika. Ją atliko jaunos vietinės vokiečių muzikinės pajėgos — pianistas ir smuikininkė. Be Jakubėno ir Laumenskiens veikalo pirmą kartą Vakaruose išgirdome neseniai išleistas ištraukas iš M. K. Čiurlionio kūrybos ir Lietuvos gyvenančio kompozitoriaus B. Dvariono smuiko pjesę "Pezzo Lyriaco", kuri netrukus pasirodys Peters leidykloje Frankfurte.

Tiek Čiurlionio mazurkos tiek Dvariono veikalus parodė, kad lietuvių kompozitorių darbuose yra nemaža deimantų, kuriuos dažnas mūsų visai nepažįsta ir negalėjo pažinti, nes truko gaidų. Likusią dalį programos išpildė jaunas, dabar jau Amerikos lietuvis, tenoras Leonas Baltrus-Baltrušaitis.

Koncertinės dalies pabaigoje, kurią pravedė anonsavimais ir paaiškinimais V. Banaitis, minėjimas baigtas jaukioje nuotaikoje visiems bendrai sudainuojant tradicinę dainą "Eisim broleliai namo".

Greetings and Best Wishes
To Our Friends
and Patrons

M. O. MATTLIN

SPINET PIANOS
OF DISTINCTION

Easy Terms can be
Arranged

2027 EUCLID AVENUE
PR 1-7633

Greetings and Best Wishes
To Our Friends and Patrons

NELSON'S
Family Style Restaurant

Private Parties
— Banquets

Wedding Anniversaries
Open Daily—5 P.M.

Sundays 12 to 7 P.M.

1422 ADDISON ROAD
EX 1-4000

EAGLE ŽENKLAI PADIDINA SUTAUPAS

the **MAY** co's **2 BASEMENT** stores
DOWNTOWN—PUBLIC SQUARE ON THE HEIGHTS—CEDAR CENTER

STEBUKLINGA!

Specialus pirkinys! Pačiom Velykom...

Liuksusiniai pavasariniai

PALTAI

\$19

Reguliarūs ir trumpi
Dydžiai 8 iki 18;

Moterų dydžiai
14½ iki 24½

Visos vilnos medžiagos:

- Plaids
- Basket Weaves
- Pin Checks
- Flannels
- Tweeds
- Hop Sacking
- Zibelines
- Cashmere Blends

Stiliai:

- Clutch
- Cape Collars
- Box Styles
- Slim Lined
- Tuxedo Styles
- Brief Styles
- Beige
- Coral
- Filka
- Mint
- Navy
- Powder
- Juoda

Mes nupirkom tik geriausius mūsų gamintojų naujus pavasarinius paltus, kad duotume jums šią, taupantią kainą, kaip tik pačiom Velykom ir visam pavasario sezonui. Didelis pasirinkimas naujų stilių, daugiausia pageidaujamų medžiagų ir spalvų.

The May Co.'s Basement Misses' and Women's Coat Department
Downtown and On the Heights

VARDAI IR DARBAI

JUOZAS ŽILVINAS

Albinas Elskus: Pavakarys (aliejus, amerikiečio Mr. Baum nuosavybė).

Darbai. — Lietuvių kalbos ir literatūros institutas, drauge su Vilniaus valstybinio universiteto ir Pedagoginio Instituto literatūros katedromis, surengė pasitarimą, skirtą apsvaistinti literatūrinių kryptų lietuvių literatūros istorijoje klausimams, ir susiginčijo dėl Kristijono Donelaičio: ar jis laikytinas realizmo ar klasicizmo atstovu. Vieni — tarp jų L. Gineitis, A. Churginas — teigė, kad Donelaitis savo kūrybos metodu esąs realistas, kiti — K. Korsakas, M. Lukšienė, Alg. Baltakis — įrodinėjo, jog "Metų" autorių reikėtų laikyti klasicistu. Anot tos patarlės, vieniems barščiai, kitiems lašiniai rūpi.

"Diskusijos parodė", rašo Literatūra ir Menas, "kad šiai problemai teisingai išspręsti reikia mūsų literatams daug išsamiu ir giliau, negu jie tai yra darę ligi šiol, pažinti klasicizmo krypties literatūrą ir nustatyti jos ryšį su Donelaičio kūryba".

Peršasi mintis, kad dabartiniai Lietuvos literatai — savanoriškai ar priverstinai — tenebraidžioja po marksistinio realizmo balą, nematydami ar negalėdami matyti, jog šalia purvino liūno egzistuoja iš šviesesnis pasaulis.

Vardai. — Pereitais metais Lietuvos kino studijoje buvo pagaminti trys filmai: "Julius Janonis", "Adomas nori būti žmogumi" ir "Kalakutai". Šioje Augustino Gričiaus — Pivošos komedijoje pagrindinį vaidmenį turi dar Nepriklausomos Lietuvos dramos teatre vaidinęs aktorius N. Bernotas.

• Studentai santariečiai kovo 14-15 dienomis Taut. Namuose Bostone suruošė dail. Albino Elksaus darbų parodą, kurioje buvo išstatyta ir apie 20 naujų kūrinių. Dailininkas, meno mokslus ėjęs Freiburgo Dailės Mokykloje ir kurį laiką tobulinęs Paryžiuje, meno kritikų yra vertinamas kaip pajėgi ir daug žadanti jėga lietuvių dailininkų tarpe. New York Times meno kritikas Stuart Preston, Liet. Bendruomenės Pasaulinio Seimo proga suruoštos liet. dailės parodos proga New Yorke, Albina Elskų, šalia Jonyno, Kianlėno, Augiaus, Viesulo ir kitų, priskyre prie iškiliausių lietuvių dailininkų. Šia proga verta pastebėti, kad studentų santariečių iniciatyva yra sveikintina ir tęstina: mūsų dailininkų darbų parodos įvairiose vietovėse laukiamos ir remtos. Pageidautina tik, kad tos parodos būtų organizuojamos taip, jog, šalia mūsų, jomis turėtų progos pasigėrėti ir kitataučiai.

• Meno istorikas Paulius Galaunė, Lietuvos dailininkų suvažiavime palietęs klausimą, kodėl tarybinė grafika, kaip lanksčiausia meno šaka, dar mažai paplitusi biutyje, kodėl nėra privačių jos rinkėjų, — daro išvadą: tarybinę grafiką kūriniui, deja, dar brangūs. Galėtume dar pridėti, kad ir meniniu požiūriu toji grafika nėra iškili, ji per daug suvaržyta partinės linijos.

• Lietuvoje išleista Lietuvių Liaudies Meno serijoje "Senovės lietuvių papuošalai". Tai penktoji knyga šioje serijoje. Ją paruošė R. Kulikauskienė ir R. Rimantienė. Albume išspausdinti pavyzdžiai lietuviškų papuošalų, kurie buvo surasti tyrinėjant įvairius archeologinius paminklus, pradedant II-I tūkstantmečiais prieš mūsų erą ir baigiant XV amž.

• Vytautas Maželis, suruošęs cilę savo foto nuotraukų parodą amerikiečiams New Yorke, o taip pat ir lietuvių visuomenė įvairiose vietovėse, ateinančioms Velykoms tokią parodą ruošia Toronte, Kanadoje. Vyt. Maželis yra portreto meistras, ir kiekvienos parodos proga jis gauna daug užsakymų, kuriuos dažnai atlieka vietovėse, kur būna apsištos.

• Pagal architekto V. Gabriūno projektą, šiais metais bus aptvarkyta Anykščių šilėlyje esančio Puntuko akmens aplinka. Numatyta įrengti granitinius laiptais nusileidžiančius takus, automobilių aikštelę, suoliukus, o taip pat apšodinti dekoratyviniais krūmais. Projektui įgyvendinti paskirta 50 tūkstančių rublių.

Krislai. — "Vilniaus XVII šimtmečio vandentiekio vanduo tekėjo mediniais vamzdžiais, padarytais iš raštų" (Vienybė).

• "...kiti dar šalto vandens dušą panaudoja, kad nuo pagundų apsigintų" (Dr. A. Račkus, Draugas).

• "Visi dideli poetai mėgo vyną ir apie jį dainavo, bet ne visi vyno mėgėjai yra poetai" (Antanas Miškinis).

Magaryčios. — Mokytojas: "Kas pasakys, kaip vadinasi kraštas, kuriame kalifai gyvena?" — Jonukas: "Aš žinau, pone mokytojau: Kalifornija!"

SANTARIEČIŲ GYVENIME

SUSIRINKOME RYTUOSE

Santaros rytinių pakraščių skyrių konferencija įvyko vasario 21 d. netoli New Yorko. Konferencijai pirmininkavo Edvardas Kaminskas, o sekretoriavo Danutė Statkutė. Ruošimu rūpinosi New Yorko skyriaus valdyba vadovaujama Anatolijaus Buto.

Debatuose "Kokia yra Santara ir kokia ji turėtų būti" dalyvavo Daiva Audėnaitė (New Yorkas), Algis Grigaitis (New Yorkas), Rimas Kalvaitis (Philadelphia) ir Daiva Švipaitė (New Yorkas) moderuojant Vytautui Bruzelevičiui (Bostonas). Iškelta, jog vienas pagrindinių uždavinių būtų narius skatinti savarankiškai dirbti, auklėti brandžiais individualais.

Paskaitą pavadinimu "Santaros tikslai istorinėje perspektyvoje" skaitė Vytautas Kavolis (Bostonas).

Santariečiai buvo apibūti kaip "toji grupė ne tik tiktai lietuvių jaunomenėje, bet ir visuomenėje, ne tik tiktai emigracijoje, bet ir visoje lietuvių tautoje, — kuri yra aiškiausiai užsiangazavusi už individualizmą, už pasitikėjimą vidiniu žmogaus troškuliui iš savo gyvenimo padaryti dovana kitiems: kultūroje, politikoje, religijoje, ar kur kitur." Iš to išplaukia ir santariečių uždavinys "savo visuomeninė veikla ir asmeninė egzistencija įrodyti, kad laisvas žmogus, veikdamas, kurdamas ir aukodamas iš savęs, duoda daugiau negu pavergtas žmogus".

Santaros tikslai turi būti svarstomi trijose plotmėse, einančiose drauge: žmogiškojo, tautinės ir organizacinės. Žmogiškojo "turime atpalaiduoti žmogaus kultūrinės jėgos... mūsų žmogus turi atsiverti savi-tai pastangai, iš šalies neįkvėvoti iniciatyvai, rūpesčiai bendruomenės problemomis ir išvermingam veiksmui". Tautinėje plotmėje esame įsipareigoję visur dalyvauti per lietuvių tautą: moraliniai, nes "mūsų jėgų labiau reikia tai bendruomenei, kuri yra prievartaujama, naikinama ir moraliai skriaudžiama" ir įnešiant kultūrinį atsakingumą "už lietuvių kultūros palikimo apsaugojimą ir visai žmonijai perdavimą". Organizacinės veiklos plotmėje turime būti "gyvosios dvasios židiniu, apie kurį savaime burtūsi visi, kuriuose kultūrinis ir visuomeninis interesas gyvas ir budrus, nesuvaržytas ir neišblėses... Turime tapti realaus darbo kolektyvu, įgalinčių lietuvių kultūros kūrimą. Lietuviškosios kultūros atžvilgiu turime ketveriopą tikslą: žadinti, vertinti, skleisti ir remti. Žadinti kūrybinį impulsą, kad jis nebūtų abejingumo numarintas. Vertinti — rimtai ir sąžiningai — kūrybos vaisius... Skleisti mūsų kūrybinius laimėjimus... Remti kūrybos darbą, kuris neapsimoka: jaunųjų darbą, drąsiųjų darbą, masėse nepopuliariųjų darbą. Mūsų ypatingas dėmesys turėtų tekti tiem dalykam, kurių reikia civilizuotam žmogui, bet kurie minioje nesuranda pakankamai atramos instrumentinei muzikai, moderniajai daili, eksperimentuojančiai poezijai, neįprastam teatrui, giliai intelektualinei analizei ir aštriai, bet kultūryvotai kritikai... Trečia, turime būti lanksčia ir judria spaudimo grupe Amerikos ir tarptautinėje politikoje: grupe, kurios politikai nepavargtų, ieškodami naujų metodų, ir kurios teisingos kovos ais-

tra neišblėstų, nuolat susiduriant su svetimųjų abejingumu ir oportunizmu, ar su savųjų dulkėmis vaizduotėmis ir amžinu tupėjimu visuomeninių komitetų patogumuose".

Prelegentas tad ir išvedė, kad "Kiek mūsų veikla realizuoja išvardintuosius mūsų tikslus — būti gyvosios dvasios židiniu lietuvių visuomenėje, realaus darbo kolektyvu ir antikomunistinės kovos grupe — tiek mes liekame ištikimi savo tikėjimui."

Organizacinėje dalyje išklausyti skyrių pranešimai, nutarta šaukti rytinių pakraščių suvažiavimą ir Centro Valdybos vicepirmininkas Aleksandras Iljasevičius (Detroitas) painformavo apie CV darbą ir planus.

Su dideliu pasisekimu praėjusiame literatūros vakare dalyvavo Jonas Mekas su poezija, Antanas Skėma su Baltos Drobulės pabaiga, Algirdas ir Jonė Landsbergiai, skaitė ištraukas iš Penkių Stulpų Turigaus Aikštėje. Trumpa apibūdinamą žodi apie literatūros vakaro išpildytojus tarė Rita Kavolienė.

Konferencija, kurioje dalyvavo virš 50 rytinių pakraščių santariečių, pilnai atliko sau pasitatus uždavinius.

AB. —

• Vytautui Donelai, Santaros ryšininkui Vokietijoje, Freiburgo universitetas suteikė filosofijos daktaro laipsnį už disertaciją "Apie logikos ir ontologijos santykius". Vytautas Donela studijavo Sydnėjaus universitete Australijoje, Oksfordo universitete Anglijoje ir Freiburgo universitete Vokietijoje; aktyviai dalyvau-damas lietuvių studentų gyvenime, Vokietijoje su bendraminčiais įsteigė Europos Lietuvių Studentų Santarą, nuolat bendradarbiauja Lietuvių Enciklopedijoje ir periodinėje mūsų spaudoje.

New South Wales universitetas Australijoje jį pakvietė dėstyti filosofiją, ir Vokietiją jis numato aplankyti balandžio mėnesyje.

BOSTONO LIETUVIAI

Kovo 21 d., 7 v. v., Tautinės S-gos namuose įvyks Dr. B. Nemicko pranešimas aktualiais klausimais. Visi tautinių org-jų nariai kviečiami dalyvauti su šeimomis.

Radijo "Laisvės Varpas" sprendėjų sus-mas įvyko kovc 8 d. Iš valdybos pranešimų paaiškėjo, kad, nors metai baigti su \$2000 likučiu, finansinė padėtis nėra gera. Suvažiavimas nutarė, kad programa ir toliau lieka kultūrinė.

Valdybon išrinkti: pirm. P. Viščinis, vicepirmininkais įeina SLA ir Sandaros apskričių pirmininkai, sekretoriumi vietoj atsiskaisio J. Vaičiūčio išrinktas Br.

Berods, tai bus šeštasis Santaros filiteris, kuris dėstys universitete.

• Rašytojas Algirdas Landsbergis, romano Kelionė, novelių rinkinių Ilgoji Naktis, Proza, dramų Vėjas Gluosniuose ir Penki stulpai turgaus aikštėje, A Survey of Recent Developments in Captive European Countries autorius, pakviestas ir sutiko būti Santaros Garbės Filiteriu.

• Knyga "Lietuviškasis Liberalizmas", jau baigiama spausdinti. Ji turės apie 250 puslapių ir bus pirmoji šiuo klausimu studija lietuvių kalboje.

• Biuletenio "New Yorko Santara" ketvirtame numeryje "I Gaves" rašoma: "Yra atvejų, kada tiesioginė veikla yra būtina, kada protestas turi būti išreikštas išėjimu gatvės ir garsiu sušukimu: laisvės Lietuva! Ir tokiomis momentais turi šaukti ne keli studentai, o minia — pradedant intelektualinėm ir politinėm "žvaigždėm" ir baigiant oliniu ariergardu. Tik masinė, tik pačių įžymiausiųjų paigė demonstracija gali suerzinti mūsų kaimynų sąžinę". Ir tikrai, Mikojauno viešpagė parodė, jog turime per maža drąsos išeiti į gatves... Saulius Šimoliūnas dalinasi mintimis apie Studentų Sąjungos suvažiavimą, o Vincas Rastenis duoda ištrauka iš prisiminimų "Kai aš mažas buvau". Biuletenvio gausu karikatūrų ir aktualios kronikos.

Strikaitis. Atsk. vedėju W. Beržinskas, išd. A. Barulis. Kontr. K-jon: J. Tuinyla, J. Vaičiūtis ir J. Gedmin-tas. Appaigilėta, kad A. Andrulionis, 5 metus aktyviai dirbęs, pasitraukė.

Buvo pripažinta, kad dabartinis laikas, ypač kai jis sutampa su kita lietuviška programa, yra būtinai keistinas. Programa turi būti gyviraama ir priderinama visiems klausytojams. Valdybai duoti įgaliojimai inkorporuoti ir atitinkamai pakeisti statutą. Linkėtina, kad visi sus-mo pageidavimai būtų įvykdyti.

ALT S-gos valdyba leido vietos šaulių būriui savo namuose įkurdinti Lietuvos šaulių S-gos steigėjo Vl. Putvio portretą.

Ir taip būna gyvenime...

Clevelande vienas pilietis keturiolikos dienų laikotarpyje buvo tryliką kartų areštuotas už eismo taisyklių sulaužymą. Jo nusikaltimai: keturi kartai pergreitas važiavimas, du kartai raudona šviesa, trys kartai važiuota kairiaja gatvės puse, trys kartai važiuota klaidinga kryptimi gatvėse, kur galima važiuoti tik į vieną pusę, vienas nelegalus pasisukimas į kairę. Nusikaltėlis pareiškė, jog jis negali suprasti, kodėl policija jį areštuoja, nes jis, ir per raudoną šviesą važiuodamas, pasižiūrįs į abu puses. Teismas jį nubaudė: 100 dienų kalėjimo, 575 dol. piniginių bausių, 70 dol. teismo išlaidų ir vienieriems metams atimti leidimą vairuoti automobilį.

Miami mieste JAV viceprezidentas Nixon nuėjo pas dantų gydytoją, kad šis jam ištrauktų sugedusį taip vadinamą "proto dantį". Jam buvo duota narkozė, ir du dantistai bei trys seserys dantį greitai ištraukė. Nixonas, būdamas pusiau mieguistame stovyje, išdrožė politinę kalbą, kurią pabai-gė, pagirdamas savo žmoną, kad ji ramiai laikėsi per jį kelionę į Pietų Ameriką.

Jei jūsų trečias blynų kepimas būna tamsesnis, negu pirmas... tai yra laikas pasikeisti modernų GASO pečių

— degintuvus-su-protu išlaiko lygią kepimo temperatūrą.

The East Ohio Gas Company

SALAMANDER

BATU ATSTOVYBĖ IR
KRAUTUVĖ

3325 Lorain Ave
CLEVELAND

Tel. ME 1-5837

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Dailininko Juozo Pautieniaus paveikslų paroda, vykusi Čiurlionio namuose nuo kovo 7 iki kovo 15, sukėlė didelio susidomėjimo ne tik lietuvių tarpe, bet atkreipė ir amerikiečių dėmesį. Ją paminėjo visi trys Clevelando laikraščiai. Per eito sekmadienio "Cleveland Plain Dealer" nurodė, kad dailininkas Juozas Pautienius iš Lietuvos atvyko 1950 metais ir kad jis yra "the Illinois Society of Fine Arts" narys. Lygiu būdu, tame pačiame numeryje buvo pažymėta, kad Čiurlionio namai, kurioje ta paroda vyko, yra Clevelando lietuvių kultūrinis centras. Džiugu konstatuoti, kad parodą aplankė žymūs amerikiečių dailininkas lietuvis Antanas Vaikšnoras, kuris Amerikos meno pasaulyje yra užėmęs žymią vietą.

Kukliose parodos uždarymo iškilmėse dalyvavo dailininkai. A. Vaikšnoras, V. Stančikaitė, V. Raulinaitis, Račyla, JAV Lietuvių Bendruomenės pirm. St. Barzdukas ir kiti.

Laimingajam parodos lankytoji skirtas paveikslas "Žiema" teko H. Žiūriei.

J. S.

• Birutės Smetonienės lietuvių mokinių koncertas įvyksta ateinančią sekmadienį, kovo 22 dieną, 6 val. 30 minučių, the Cleveland Music School Settlement, 11125 Magnolia Drive, patalpose. Lietuviškoji visuomenė maloniai kviečiama atsilankyti.

• BALFo 68 skyriaus susirinkimas įvyks šį sekmadienį, kovo mėn. 22 d. tuojuo po pamaldų, Šv. Jurgio parapijos salėje. Bus renkama nauja valdyba. Kviečiam visus dalyvauti.

• Pas Dr. Joną T. Vitkų vieši iš Clevelando nuvykę Ona Žvingiliūtė-Mihelich su savo vyru John L. Mihelich. Ponia Mihelich veikia Clevelando katalikų moterų organizacijose ir Lietuvių Kultūrinio Darželio įjungoje. Kai Dirva buvo pradėta leisti ji dirbo Dirvos administracijoje.

• Pamaldos už a. a. Juozą Nasvytį, prieš 3 metus mirusį Edinboro kaime, Pa. palaidotas Clevelande, Kalvarijos kapinėse, įvyks šį šeštadienį, kovo 21 d., 7 val. ryto, Naujosios Parapijos bažnyčioje. Pamaldas užprašė broliai, gyvenę Clevelande.

• Muz. Alf. Mikulskio vadovaujamas Čiurlionio ansamblis užpildys didžiąją dalį programos Vysk. M. Valančiaus mokyklos metiniame koncerte, kuris įvyks balandžio 11 d. (šeštadienį) 6:30 v. v. Sachsenheim salėje — 1400 E. 55 g

• S. Kudokienė, mėnesį laiko prabuvusi Floridoje, grįžo į Clevelandą. Į Clevelandą parsivežė ir Praną Radevičiūtę, gyvenančią Toronte.

• Sporto varžybos Pilėnų tunte įvyks šeštadienį, kovo 21 d., St. Clair Recreation Center (6250 St. Clair Ave.). Varžysis Pilėnų sk. tunto vienetai. DLK Vytauto sk. dr-vė ir Stp. Dariaus jūrų sk. laivas turės krepšinio, tinklinio, kvadrato ir stalo teniso rungtynes. Varžybų laikas: 1-5 val. p. p. Jas praves psikt. R. Vizgirda.

• Pagyrimo lapai M. Juškėnaitei ir K. Stankaitytei duoti kovo 8 d. John Carroll U-te, Clevelando vyskupiijos aukštesn. mokyklų griežtųjų mokslų parodoj. Abi lankė Notre Dame akademiją.

Parduodamas namas

Vienos šeimos 6 k. Trijų mieg. Du garažai. Didelis sklypas. Prie susisiekimo ir bažnyčių.

Šaukti IV 1-0214, (22)

3 šeimų namas

Labai geram stovyje. 2 garažai. 4 vonios. Geros pajamos. Apžiūrėkit ir pasiūlykit.

Oshen Realty

1141 Ansel Rd. SW 5-4808

Maldos iš Sibiro
MARIJA, GELBĖKI MUS

SIBIRO TREMTINIŲ RANKA
RASYTA MALDAKNYGE

Maldos originalios, jų pačių kurtos, žavios minties gilumu ir grožiu, auka ir kančia. Persunktos didele Dievo, tėvynės ir žmogaus meile.

Išleido ATEITIS spaudė Immaculata Press, Putnam, Conn.

Kaina 1.00 dol.

Gaunama pas platintojus ir Ateities administracijoj

916 Willoughby Ave.
Brooklyn 21, N. Y.
Tel. GLenmore 2-2923

WHEN BUYING
OR SELLING
A HOUSE

Use our Escrow Service
Protect both parties
in the deal

I. J. SAMAS JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

3 1/2 %

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

Dirvos banketui šeiminkavę: (iš kairės) Vasiliauskiene, Blinstrubas ir Binkauskai.

Metropolitan Opera
PUBLIC HALL • APRIL 20 26

Apr. 20-TOSCA Apr. 25 Mat-FLEDERMAUS

Apr. 21-CARMEN Apr. 25-CAVALLERIA

Apr. 22-RIGOLETTO Eve. RUSTICANNA

Apr. 23-DON GIOVANNI and PAGLIACCI

Apr. 24-LA BOHEME Apr. 26 Mat-MADAMA

BUTTERFLY

Tickets \$2, \$3, \$4, \$5, \$6, \$7, \$8, \$10, \$12

—No Tax

NORTHERN OHIO OPERA BOX OFFICE
UNION COMMERCE BANK — EUCLID AT 9th

GREETINGS and BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

NORWOOD DRUG, INC.

GERAS RECEPTO IŠPILDYMAS YRA
SVARBIAUSIA MŪSŲ PAREIGA.

RECEPTŲ SPECIALISTAS

6411 Superior Ave.

HE 1-1035

GREETINGS and BEST WISHES

SLAGOR MACHINE & TOOL
COMPANY INC.

9401 Sandusky

VU 3-7788

BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

GEORGE V.
WOODLING

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai

NEO MOLD COMPANY

INDUSTRIAL SAND BLASTERS

2183 EAST 18th STREET

CH 1-2225

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamintojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

GREETINGS and BEST WISHES
FROMFRANK S. DAY
COUNTY RECORDER

Best Wishes to Our Friends and Patrons

OLESICK REALTY
Realtor

5546 Pearl Road

TU 4-5200

GREETINGS and BEST WISHES

SCOTT 5¢ and 10¢ STORE

7036 Superior Avenue

Sveikinimai ir geriausie linkėjimai visiems

Mūsų draugams ir rėmėjams

ARTHUR FEUER

MASON CONTRACTOR

2380 Warrensville Rd.

YE 2-3141

Best Wishes to Our Friends and Patrons

For a Pleasant Holiday

O'BRIEN CUT STONE
COMPANY

19100 MILES AVE.

MO 2-6957

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

Pasaulinėje gėlių parodoje Čicagoje lietuviai laimėjo pirmąją vietą

Praėjusį šeštadienį, kovo 14 d., Čicagoje buvo atidaryta Pasaulinė gėlių paroda, kurioje lietuviai turėjo savo skyrių ir laimėjo gėlių mėgėjų grupėje pirmąją vietą. Nors šioje parodoje buvo atstovaujamos pačios didžiosios gėlių firmos, joje dalyvavo veik visos didžiosios pasaulio tautos su savo kraštų gėlėmis, bet lietuviškas skyrius buvo visų lankytojų susidomėjimo centre ir čia buvo tokia didelė spūstis, kad net spaudos atstovai bei fotografai prie šio skyriaus galėjo prieiti tik tvarkos prižiūrėtojų pagalba.

Kodėl toks didelis pasisekimas, kas nuostabaus buvo šiame, mūsų akimis žiūrint, kukliame skyrelyje, stebėjome mes patys.

Architektas Jonas Muločas, mūsų tautinio meno puoselėtojas, kuris parengė projektą, šį klausimą išsprendė labai paprastai, — jį davė lietuviško darželio kampelį. Prie seklyčios langų su kryžiumi ir aplink tvorele paprastas rūtų darželis. Medžio darbus atliko su savo įprastu kruopštumu ir dailumu šios srities specialistas skulptorius Petras Vėbra.

Gėles tinkamai išdėstyti ir pasodinti padėjo Liudas Kronas, buvęs Kaune žymus gėlininkas.

Agr. Juozas Klevaitis turėjo iš Lietuvos atsivežtų

rūtų sėklų, o agr. Juozas Galinis, kuris yra Chicago's Universiteto šiltnamio vedėjas, jas išaugino. Jis parūpino ir kitas gėles.

Ir štai, mes matėme ir rūtų nusėtus Gedimino stulpus, išaugusius ir iškerėjusius žirniukus, jurginų krūmus, našlaitelės, lelijas, krizantemas, pagonijas, tulpės, jacinčius. Taip, kaip mano ir jūsų gimtųjų namų darželyje. Va, ir mūsų sesutės pasipuošusios išėiginiais tautiniais drabužiais. Šypsančiais veidais ir tolimon paskendusiais žvilgsniais, iš kur turi atjoti šelmis bernelis. Tolumoje skamba dainos žodžiai: pasisėjau žalią rūtą...

Ir norėjosi atsistoti prie palangėje esančio suolelio ir pailsėti, pasvajoti...

Bet čia spūstis, čia žmonės nesigrūdami laužo rūtų darželio tvorelę ir spiginą foto prožektoriais... čia paroda.

Lietuvaitės dalina lapelius, kuriose yra informacijos apie Lietuvą. Jos duoda paaiškinimus, ir visi stebisi jų gražumu.

Viso šio darbo našta išvežė Lietuvių Agronomų S-gos Chicago's skyrius, organizacijų atstovai, sudarytas tam reikalui specialus komitetas ir jo pirmininkas agr. Alfonsas Indreika.

Ką gali padaryti žmogaus pasišventimas mūsų lietuviškuose pasirodymuo-

se — gražiausias pavyzdys agr. A. Indreika. Kai jam pritrūko laisvalaikio, jis pasiėmė jo iš poilsui skirtą laiką, o kai ir to pritrūko, tada jis nutraukė savo tiesioginį darbą ir visą laiką pašventė šios parodos organizavimui.

O manding, jei mes visi imtumėm ir tokius ar panašius rūtų darželius įrengtumėm prie savo namų, ar nebūtų gražu!

Juozas Butvila

Montrealio Lietuvių Dramos Teatras atveža Chicago B. Sruogos pastatymą Milžino Paunksmė. Režisūra B. Pūkelevičiūtės, sceno-vaizdis K. Veselkos. Spektakliai įvyks Jaunimo Centre — 5620 So. Claremont kovo mėn. 21 d., šeštadienį, 7 val. vak. ir kovo 22 d., sekmadienį, 3:30 p. pietų. Bilietų kainos \$3.00 ir \$1.50 — studentams.

Rengėjai: Lietuvių Scenos Darbuotojų S-ga.

Rengėjai tikisi, kad chigagiečiai nepraleis progos pamatyti šį Vytauto laikų istorinį veikalą.

Jono maršai jau gaunami Lietuvių Prekybos Namuose (6905 Superior Ave. — Dirvos namai)

Čia pat didelis pasirinkimas ir kitų lietuviškų plokštelių, gintaro dirbinių, medžio drožinių, albumų, kristalo dirbinių ir kitų dalykų, tinkančių dovanoms.

Mes turime didžiulį pasirinkimą medžiagų, skarelų, kojinių, batų, odų paketėliams į Lietuvą siųsti.

Per mus jūs galite pasiųsti savo sudarytus siuntinius, taip pat ir standartinius anglišku medžiagų, maisto bei vaistų paketus.

Lietuvių Prekybos Namai yra vienintelė lietuviška tos rūšies įstaiga Clevelande. Tat savi pas savus!

TORONTO

30 m. Vlado Putvio mirties ir 5 m. savo veikimo sukaktis Vl. Putvio šaulių kuopa atžymėjo vėliavos pašventinimu. Religines apeigas atliko kuopos kapelionas kun. Azubalis.

Šventinime dalyvavo min. V. Gylys, PLB pirm. Matulionis, LSS centro valdybos atstovė Z. Mantautienė-Putvytė, savanorių, karių, skautų, Talkos, Dainos ir kt. atstovai. Vėliavos šventinimo metu šaulė Mantautienė-Putvytė kuopos pirmininkui įteikė žemės žiupsnį, atvežtą iš Lietuvos.

LIETUVOS LAISVĖS KOVŲ INVALIDŲ D-JOS P A D Ė K A

Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų D-ja nuoširdžiausiai dėkoja už aukas:

L. V. S. "Ramovės" skyriams: Clevelando už \$402.-50, New Jersey už \$105.00, New Yorko už \$100.00, Omahos už \$74.50, Chicago už \$32.40 ir Montrealio skyriui už \$10.00.

JAV LB apylinkėms: Lindeno, N. J. už \$35.00 ir Rockfordo, Ill. už \$20.00.

D. L. Kun. Birutės Karių Šeimų Moterų D-jos Chicago's skyriui už \$30.00.

Atskiriems aukotojams:

Kas ir kur?

• Vysk. V. Brizgys lankysis Naujojoje Zelandijoje nuo kovo mėn. 23 iki 26 dienos Dunedine, Wellingtone ir Aucklande. Tenyksičiai lietuviai ruošiasi iškilingam susitikimui.

• Agr. A. Šantaras, buvęs Argentinos lietuvių aktyvus veikėjas, atvykęs su šeima į JAV ir apsigyvenęs Chicagoje, taip pat aktyviai įsijungė į visuomeninę veiklą. Šį šeštadienį, kovo 21 d. 7:30 val. šaukiamame Lietuvių Tautinio Akademiniio Sambūrio metinėje su-eigoje, kuri įvyks Trinkausko svetainėje (2548 W. 69 St.) agr. A. Šantaras papasakos apie Argentinos lietuvių gyvenimą. Jis yra Korp. Jaunoji Lietuva filiteris.

• Algis Gečiauskas — vadovauja studijų dienų rengimui Philadelphiaje. Šios studijų dienos įvyks balandžio 4-5 dienomis. Jas rengia Liet. Stud. Sąjungos Philadelphia's skyrius. Programoje numatyti debatai "Lietuvio studento įsijungimas į amerikiečių gyvenimą", porą paskaitų ir studentiškas vakaras dalyvaujant latviams ir estams. Visi rytinio pakraščio studentai prašomi gausiai šiose studijų dienose dalyvauti.

• Dirvos bičiulis J. Atkočaitis, iš Detroito, užsakė dvi naujas prenumeratas į Australiją. Širdingas aciu.

• Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos New Yorko skyriaus susirinkimas įvyks balandžio 19 d., sekmadienį, 5 val. popiet, 197 Maujer Street, Brooklyn, ev. parap. salėje. Jame Laisvosios Lietuvos Komiteto narys Kipras Bielinis padarys pranešimą apie Mažosios Lietuvos problemas. Taip pat bus rankama nauja valdyba ir vairsės.

• Stasė Lipskaitė - Žultauskienė, anksčiau gyvenusi Akmenėje, o dabar Papilėje, ieško Jono Juškevičiaus, Vinco Šepkausko, Juozo Sosnicko, Bronislavos Juškevičienės, Aleksandro Požerauskienės. Pranešti šiuo adresu: M. Gureckas, 555 Cooke St., Waterbury, Conn.

KOVO 25 — GUDIJOS TAUTINĖS RESPUBLIKOS NEPRIKLAIMSOMYBĖS PASKELBIMO ŠVENTĖ

Po to kai Vilniuje Lietuvos Taryba pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo aktą, Gudijos Pirmojo Kongreso Taryba (Rada) Miensko mieste, Gudijos sostinėje, paskelbė Gudiją tautine demokratine respublika. Tai įvyko 1918 m. kovo 9 d., o kovo 25 d. naujoji respublika, buvusi Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos rytinė dalis, paskelbė save nepriklausoma valstybe. Jai nepavyko išsilaikyti dėl kaimynų karų, bet Rusijos SFSR turėjo potų aktų sukurti bent popieriui "nepriklausomą" iš pradžių Lietuvos-Gudijos SSR (Litbiel), vėliau ir Gudijos SSR.

Lietuvos gūdai 1918-1923 m. turėjo Lietuvos kariuomenės sudėtyje pėstininkų ir kavalerijos dalinius ir dalyvavo karuose prieš rusų bolševikus ir lenkus.

Jeronimui Karaliui už \$10, Stasiui Malinauskui už \$10.00, J. Matiukui už \$10.00, Stasiui ir Mildai Varniakojams už \$10.00, Jonui Telksniui už \$2.00 ir Brooklyn Maironio Lituanistinės mokyklos vaikams už \$1.50.

Bronius Tvarkūnas, Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų D-jos pirmininkas

Vaizdai iš Dirvos namų atidarymo ir banketo

Dirvos namų atidarymo ir banketo dalyviai: A. Gar-mus, A. Augustinavičienė, A. Nasvytis, J. Krištolaitytė, K. Morkūnas, P. Maželis ir F. Eidimtas; Garbės knygoje Ramovės valdyba įrašo sveikinimą: K. Morkūnas, F. Eidimtas ir E. Karnėnas; J. Virbalis, E. Karnėnas, p. Johansonienė, I. Gatautis, p. Gatautienė, H. Johansonas, J. Misčikas, E. Steponienė; J. Mockus, p. Mockuvienė, J. Budrienė, K. Budrys, L. Vismantas, p. Andraitytė, V. Kizlaitis, H. Macijauskas, S. Lukoševičius; Dr. ir ponias Degesiai, K. Gasparaitis, ponias ir Dr. H. Brazaitis, R. ir ponias Veitai, B. ir ponias Veitai, J. Smetona, p. Nasvy-tienė, inž. E. Malcanas ir ponias. Dirvos nuotrauka.

GREETINGS and BEST WISHES
To All The Lithuanian People

FRANK M. GORMAN

COUNTY COMMISSIONER

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

CRANE COMPANY

PLUMBING SUPPLIES

6215 Carregie Avenue

UT 1-2400

Best Wishes To Our Friends and Patrons

SHAI A'S

WHERE YOU MEET YOUR FRIENDS

2062 Payne Ave

PR 1-9555